

Náboženství světa II: Východ

Kurz poskytuje přehled nejvýznamnějších náboženských tradic Východu od starověku po současnost. Výklad je doprovázen textovými i obrazovými ukázkami hlavních pramenů.

Osnova předmětu

Hinduismus: Vybájené náboženství (Milan Fujda, 5. 10. 2010)

Vznik hinduismu jako „světového náboženství“ a jeho sociální a politický kontext, aneb o (ne)schopnosti myslet radikálně jiné a neznámé.

Buddha: Život a nauka (Luboš Bělka, 12. 10. 2010)

Život zakladatele buddhismu se odráží i v jeho nauce a pro poznání tohoto nejstaršího „světového náboženství“ je proto důležité životní trajektorii Buddha znát. Prolíná se zde rovina legendární a historická, nicméně o historicitě Buddha Šákjamuniho není pochybností.

Koloběh znovuzrokování: Bhavačakra (Luboš Bělka, 19. 10. 2010)

Základní buddhistický koncept světa je založen na představě o existenci šesti říší, do kterých se na základě minulých skutků a myšlenek jedinec (znovu)zrokuje. Hlavním náboženským cílem buddhisty je pak buď lepší (znovu)zrození, nebo dosažení stavu nirvány. S použitím původního ikonografického materiálu lze těmto pojmům lépe porozumět.

Konfucianismus a taoismus (Dušan Vávra, 26. 10. 2010)

Na hodině bude podán výklad o nejstarších nábožensko-filozofických směrech ve staré Číně (konfucianismus a taoismus) s důrazem na jejich vztah ke státním kultům a politicko-společenský kontext jejich vzniku a fungování. Pozornost bude rovněž věnována často opakovanému tvrzení o nenáboženskosti čínské kultury a důvodům, které takové tvrzení vůbec umožňují.

Čínský buddhismus (Dušan Vávra, 2. 11. 2010)

Hodina se věnuje problematice buddhismu v čínské kultuře, dějinám příchodu a vývoje čínského buddhismu, nauce a praxi i sociálnímu a politickému kontextu, ve kterém buddhismus v čínském prostředí fungoval. Zvláštní pozornost je věnována otázce, do jaké míry byl buddhismus čínskou kulturou pohlcen, do jaké míry ji naopak pozměnil a důvodům těchto procesů

Šintó (Zuzana Kubovčáková, 9. 11. 2010)

Cílem přednášky je představit nejstarší náboženské myšlení Japonců, s důrazem na vytváření legendárních genealogií o božském původu císařského rodu. Přednáška představí tradiční japonskou mytologii a její božstva.

Japonský buddhismus (Zuzana Kubovčáková, 23. 11. 2010)

Přednáška je věnována dejinnému přehledu japonských buddhistických škôl založených v průběhu období Nara (7.-14. století). Důkladně se budeme věnovat přehledu jejich zakladatelův, primárních myšlenek, klíčových textů a hlavních chrámů.

Nová náboženská hnutí v Japonsku (Jakub Havlíček, 30. 11. 2010)

Přednáška seznámí posluchače s problematikou japonských nových náboženských hnutí. Úvodní, teoretická část je zaměřena na společenský a historický kontext japonských nových náboženství. Seznamuje s termíny, jako jsou „nová“ a „nová nová“ náboženská hnutí, a také se zaměřuje na problémy, s nimiž se při studiu těchto fenoménů v japonském kontextu setkáváme. Druhá část přednášky je zaměřena na hnutí *Tenrikyó*, *Sóka gakkai* a *Óm šinrikyó*. Přednášku doprovází fotografie a videozáznamy z terénu.

Jóga a tantra (Milan Fujda, 7. 12. 2010)

Filosofická tradice jógy a tantrický obraz světa, aneb znamená jóga "spojení s bohem" a souvisí tantrismus s kámasútrou?

Ukončení předmětu

Písemný test (14. 12. 2010)

Podmínkou udělení kolokvia je úspěšné absolvování závěrečného testu, který ověřuje rámcovou znalost látky probírané v jednotlivých přednáškách. Test má písemnou podobu s variantami odpovědí, z nichž je třeba zvolit vždy jen jednu správnou. Z maximálního počtu 100 bodů stačí pro splnění požadavků dosáhnout alespoň 60 bodů. Studentům jsou v Poznámkovém bloku učitele individuálně zpřístupněny výsledky i umístění v celkové statistice.

Doporučená literatura

Doporučená literatura slouží jako vodítko pro další případné studium podle individuálních zájmů posluchačů. Její zvládnutí není k testu nezbytné.

- Adler Joseph A., *Chinese Religions*, London: Routledge 2002.
- Armstrongová Karen, *Buddha*, Brno: Barrister and Principal 2006.
- Breen John – Teeuwen Mark, *Shinto in History: ways of the Kami*, Surrey: Curzon 2000.
- Bowring Richard, *The Religious Traditions of Japan, 500-1600*, Cambridge: Cambridge University Press 2005.
- Collcutt Martin – Jansen Marius – Kumakura Isao, *Svět Japonska: Kulturní atlas*, Praha: Knižní klub 1997.
- Earhart Byron H., *Náboženství Japonska. Mnoho tradic na jedné svaté cestě*, Praha: Prostor 1998.
- Cheng Anne, *Dějiny čínského myšlení*, Praha: DrahmaGaia 2006.
- Ching Julia, *Chinese Religions*, Houndmills: Macmillan 1993
- Knipe David M., *Hinduismus: Experimenty s posvátnem*, Praha: Prostor 1997.
- Lopez Donald Jr., *Příběh buddhismu. Průvodce dějinami buddhismu a jeho učením*, Brno: Barrister and Principal 2003, 253 s., též druhé vydání z roku 2010.
- Lopez Donald Jr. (Ed.), *Religions of China in Practice*, Princeton: Princeton University Press 1996.
- Overmyer Daniel L., *Náboženství Číny: svět jako živý organismus*, Praha: Prostor 1999.
- Zbavitel Dušan (ed.), *Základní texty východních náboženství I: Hinduismus*, Praha: Argo 2007.